Archwiliad 2009-10

Mawrth 2010

Awduron: Anthony Barrett a Gilbert Lloyd **Cyf: 206A2010**

Strategaeth Archwilio Ariannol

Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Cynnwys

Strategaeth Archwilio Ariannol

Gwaith archwilio yn Awdurdod Tân Gogledd Cymru 4

Archwiliad o'r cyfrifon 5

Hawliau etholwyr 7

Gweithio gyda'r Awdurdod 7

Atodiadau

Rolau a chyfrifoldebau 10

Elfennau allweddol o'r gwaith archwilio 12

Statws yr adroddiad hwn

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Awdurdod Tân Gogledd Cymru fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu a'r 'Datganiadau o Gyfrifoldebau' a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd parti perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei harchwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Gwaith archwilio yn Awdurdod Tân Gogledd Cymru

1. Paratowyd y Strategaeth Archwilio Ariannol hon i fodloni gofynion y safonau archwilio a'r arferion archwilio priodol. Mae'n nodi'r gwaith sydd i'w gyflawni gan yr Archwilydd Penodedig yn Awdurdod Tân Gogledd Cymru o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.
2. Paratowyd dogfen ar wahân, sef Rhaglen Reoleiddio'r Archwilydd Cyffredinol ar gyfer Archwilio Perfformiad, i amlinellu'r gwaith sydd i'w gyflawni gan yr Archwilydd Cyffredinol o dan Fesur Llywodraeth Leol 2009. Mae hyn hefyd yn cynnwys gwaith o dan swyddogaethau eraill Deddf Llywodraeth Leol 1999.
3. Nodir rolau a chyfrifoldebau ffurfiol yr Archwilydd Penodedig yn Atodiad 1. O dan drefniadau Archwilydd Penodedig Unigol yr Archwilydd Cyffredinol, yr Archwilydd Penodedig yw Anthony Barrett, a gefnogir gan Gilbert Lloyd fel Partner Ymgysylltu.
4. Mae'n ofynnol i'r Archwilydd Penodedig archwilio a dilysu cyfrifon Awdurdod Tân Gogledd Cymru, gan fodloni ei hun fod y cyfrifon:
   - yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru[1];
   - yn cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol perthnasol;
   - wedi'u paratoi yn unol ag arferion priodol.
5. Yn ogystal, mae'n ofynnol i'r Archwilydd Penodedig:
   - fodloni ei hun fod Awdurdod Tân Gogledd Cymru wedi gwneud trefniadau priodol ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau;
   - ardystio bod yr archwiliad wedi'i gwblhau yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (yn enwedig mewn perthynas â hawliau etholwyr).
6. Yn ogystal â bodloni'r gofynion cyfreithiol, rhaid i'r Archwilydd Penodedig gydymffurfio â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (ISA). Mae'r ISA yn ei gwneud yn ofynnol i gyflwyno adroddiadau ffurfiol ar gamau amrywiol yn ystod yr archwiliad i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu (gweler Atodiad 1). Yn arbennig, fel rhan o drefniadau cynllunio'r archwiliad, rhaid i archwilwyr gyflwyno adroddiadau ar y canlynol:
   - cydberthnasau a all effeithio ar annibyniaeth yr archwilydd;
   - gwybodaeth am gynllunio archwiliad.
7. Mae Atodiad 2 yn amlygu'r elfennau allweddol o'r gwaith archwilio yn Awdurdod Tân Gogledd Cymru, ac yn cadarnhau nad oes unrhyw fygythiadau hysbys i annibyniaeth yr Archwilydd Penodedig na staff archwilio eraill.

[1] Mae hyn yn amodol ar y newidiadau a ragwelir yn y Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio.

Archwiliad o'r cyfrifon

8. Wrth gynllunio eu gwaith, mae'n ofynnol i archwilwyr nodi a chyflwyno adroddiadau ar risgiau sylweddol sy'n ymwneud â chywirdeb a dibynadwyedd y datganiadau ariannol. Mae Arddangosyn 1 yn cynnwys y risgiau a nodwyd a'r camau gweithredu arfaethedig i fynd i'r afael â hwy.

Arddangosyn 1: Risgiau cyfrifon ariannol

Risgiau amgylchedd rheoli	Camau gweithredu arfaethedig
• Oherwydd yr hinsawdd economaidd gyfredol, mae pwysau sylweddol ar yr Awdurdod i leihau costau yn y flwyddyn ariannol gyfredol ac yn y blynyddoedd i ddod. Os nad yw gweithdrefnau cyllidebu a rhagfynegi yn gadarn, gallai hyn arwain at amharu ar y broses o ddarparu gwasanaethau ac atal yr Awdurdod rhag cyflawni ei amcanion.	• Byddwn yn adolygu'r broses ar gyfer pennu'r cyllidebau refeniw a chyfalaf ac yn trafod â rheolwyr sut y caiff perfformiad yn erbyn y gyllideb ei fonitro. Byddwn yn adolygu perfformiad yn erbyn y gyllideb yn y flwyddyn ariannol gyfredol a rhagamcanion ar gyfer 2010-11.
• Mae'n ofynnol i'r Awdurdod sicrhau bod trefniadau priodol ar waith ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau. Os nad oes gweithdrefnau priodol ar waith, mae'n ofynnol i ni nodi hynny yn ein barn archwilio ar y datganiadau ariannol.	• Byddwn yn trafod y gweithdrefnau sydd ar waith i sicrhau trefniadau priodol yn y maes hwn, yn cynnwys ystyried sut y cyflawnir gwerth am arian o ran prosiectau sylweddol yr Awdurdod.
• Mae gan Awdurdod Tân Gogledd Cymru swyddogaeth Archwilio Mewnol sydd wedi'i gosod ar gontract allanol i Gyngor Sir Conwy. Gall canlyniadau archwiliadau mewnol yn ystod y flwyddyn ddangos y risg o gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol.	• Byddwn yn adolygu'r adroddiadau a luniwyd gan y gwasanaeth archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn, ac yn cyflawni gwaith dilynol ar unrhyw feysydd a all gael effaith ar y datganiadau ariannol neu ar ein casgliad gwerth am arian.
Risgiau systemau ariannol	**Camau gweithredu arfaethedig**
• Er na fu unrhyw newidiadau sylweddol yn y systemau ariannol yn ystod y flwyddyn, mae'r amgylchedd Technoleg Gwybodaeth (TG) yn rheolaeth sylweddol o ran prosesu trafodion a chynhyrchu data ar gyfer y datganiadau ariannol. Gallai unrhyw wendid yn yr amgylchedd arwain at gamddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol.	• Byddwn yn cynnal adolygiad o'r Rheolaethau TG Cyffredinol a fydd yn ystyried meysydd megis mynediad i systemau allweddol, cywirdeb data a gweithdrefnau rheoli newid. • Byddwn hefyd yn dogfennu'r gweithdrefnau sydd ar waith (megis cysoni cyfrifon) i wirio allbynnau o'r system i sicrhau y canfyddir gwallau sylweddol.

Risgiau o ran paratoi'r cyfrifon	Camau gweithredu arfaethedig
• Mae'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU - Datganiad o Arfer a Argymhellir yn cyflwyno newidiadau pellach i arferion cyfrifyddu Awdurdodau Tân o 1 Ebrill 2009. Nid oes unrhyw newidiadau sylweddol ar gyfer Awdurdod Tân Gogledd Cymru.	• Byddwn yn cwblhau rhestr wirio Datganiad o Arfer a Argymhellir 2009 i nodi unrhyw feysydd lle nad yw'r Datganiadau Ariannol yn cydymffurfio â'r Datganiad o Arfer a Argymhellir.
• Bydd yr Awdurdod yn symud i gyfrifyddu o dan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) o'r flwyddyn a ddaw i ben 31 Mawrth 2011. Fel rhan o'r broses drosi, bydd angen trosi'r mantolenni ar gyfer 31 Mawrth 2009 a 2010 a'r canlyniadau ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben 31 Mawrth 2010 i Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol gan mai nhw fydd yn ffurfio'r fantolen agoriadol a rhifau cymharol o fewn y gyfres gyntaf o ddatganiadau ariannol y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Bydd y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben 31 Mawrth 2011 gynnwys datgeliadau ychwanegol.	• Er bod Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol y tu allan i gwmpas archwiliad 2009-10, byddwn yn trafod hynt y broses o drosi i Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol gyda'r adran gyllid ac yn cytuno ar amserlen ar gyfer yr adolygiad o'r fantolen agoriadol a'r rhifau cymharol a baratowyd o dan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol er mwyn sicrhau bod y broses drosi mor ddidrafferth â phosibl.
• Mae'n rhaid i'r Awdurdod gwblhau pecyn cyfuno i ategu'r broses o gyfuno cyfrifon adnoddau'r sector cyhoeddus (Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan), a gyhoeddir am y tro cyntaf yn 2009-10.	• Byddwn yn cysoni'r pecyn cyfuno â'r datganiadau ariannol archwiliedig ac yn trafod unrhyw wahaniaethau gyda rheolwyr. • Byddwn hefyd yn cysoni trafodion sylweddol â chyrff eraill yn y sector cyhoeddus i gadarnhad y cytunwyd arnynt.
Risgiau datganiadau ariannol	**Camau gweithredu arfaethedig**
• Ym mis Rhagfyr 2009, diwygiwyd y Gorchymyn Cyfuno i alluogi Awdurdodau Tân i gadw cronfeydd wrth gefn ac i ddarparu rhywfaint o hyblygrwydd o ran blaengynllunio ariannol.	• Byddwn yn adolygu polisïau cyfrifyddu'r Awdurdod, gan dalu sylw arbennig i sefydlu cronfeydd wrth gefn a'r defnydd ohonynt.
• Mae cyfrifyddu asedau sefydlog yn faes cymhleth sy'n arwain at fwy o risg o wallau yn y datganiadau ariannol. Mae'r amgylchedd economaidd cyfredol hefyd yn golygu bod risg o ddiffyg o ran asedau os yw eu gwerth wedi lleihau.	• Byddwn yn adolygu'r broses gyfrifyddu ar gyfer asedau sefydlog ac ystyriaeth reolwyr o ddiffyg. • Byddwn yn ystyried a yw oes ddefnyddiol asedau sylweddol yn parhau i fod yn briodol.

Risgiau datganiadau ariannol	Camau gweithredu arfaethedig
• Mae'r Awdurdod yn rhan o gynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio ar gyfer cyflogeion mewn lifrai a heb lifrai. Mae'r trefniadau cyfrifyddu ar gyfer y cynlluniau hyn yn gymhleth, sy'n cynyddu'r risg o wallau neu hepgoriadau yn y datganiadau ariannol.	• Byddwn yn adolygu'r trefniadau cyfrifyddu ar gyfer y cynlluniau pensiwn ac yn sicrhau y darparwyd datgeliadau yn unol â gofynion y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir.
• Mae trafodaethau hefyd yn mynd rhagddynt o ran graddau'r iawndal y mae gan ddiffoddwyr tân wrth gefn yr hawl iddo yn dilyn y dyfarniad bod hawl ganddynt i fod yn rhan o gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a allai arwain at rwymedigaeth sylweddol yn y dyfodol ar gyfer yr Awdurdod.	• Byddwn yn trafod statws presennol y trafodaethau o ran talu iawndal i ddiffoddwyr tân wrth gefn er mwyn penderfynu ar y datgeliad ac unrhyw ddarpariaeth a gynhwyswyd yn y datganiadau ariannol a'u hadolygu.

Hawliau etholwyr

9. Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi hawliau'r cyhoedd ac etholwyr i archwilio datganiadau ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru, gofyn cwestiynau i'r Archwilydd Penodedig am y cyfrifon a, lle y bo'n briodol, herio eitemau yn y cyfrifon.

10. Er na fu unrhyw ymholiadau ynglŷn â datganiadau ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru mewn blynyddoedd blaenorol, os gwneir unrhyw ymholiadau, bydd unrhyw ymchwiliadau manwl neu waith arall sydd ei angen i ymateb i ymholiadau a gwrthwynebiadau yn arwain at ffi ychwanegol. Codir unrhyw ffi ychwanegol o'r fath ar gyfraddau dyddiol yn seiliedig ar y radd neu gymysgedd sgiliau penodol sydd ei angen ar gyfer y gwaith, ond trafodir hyn gyda Dawn Docx cyn ymgymryd â'r gwaith.

Gweithio gyda'r Awdurdod

11. Mae'r gwaith sydd wedi'i gynllunio yn mynd i'r afael â'r risgiau a nodwyd ac mae'n seiliedig ar y wybodaeth sydd ar gael ar hyn o bryd. Efallai y bydd angen newid y Strategaeth os bydd unrhyw risgiau newydd sylweddol yn codi. Ni weithredir unrhyw newidiadau heb eu trafod yn gyntaf gyda swyddogion a, lle y bo'n berthnasol, y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.

Ffi archwilio ariannol

12. Y ffi arfaethedig ar gyfer gwaith archwilio ariannol 2009-10 yw £26,400 (ynghyd â TAW) ac fe'i codir mewn rhandaliadau cyfwerth rhwng mis Tachwedd 2009 a mis Hydref 2010. Mae'r ffi hon yn unol â llythyr ffioedd yr Archwilydd Cyffredinol ac mae'n seiliedig ar fodel ffioedd sy'n seiliedig ar sero newydd yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer gwaith archwilio ariannol.

13. Mae ffi archwilio ariannol 2009-10 yn cynrychioli cynnydd o 1.7 y cant ar elfen gyfatebol cyfrifoldebau'r Archwilydd Penodedig a gynhwyswyd fel rhan o'n ffi ar gyfer 2008-09.

Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS)

14. Amlygodd llythyr ffioedd archwilio ac arolygu llywodraeth leol yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer 2009-10 (y llythyr ffioedd), a gyhoeddwyd ym mis Medi 2009, effaith cyflwyno Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol ar ffioedd archwilio. Ceir dwy brif agwedd:

- cydnabod cynlluniau Menter Cyllid Preifat/Partneriaeth Cyhoeddus-Preifat ar sail egwyddorion IFRIC 12 yn 2009-10;
- cyflwyno Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol sy'n seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (y Cod) yn 2010-11.

15. Nid yw'r newidiadau mewn perthynas â Mentrau Cyllid Preifat/Partneriaethau Cyhoeddus-Preifat yn berthnasol i'r Awdurdod.

16. Bydd unrhyw waith archwilio a wnaed i adolygu Mantolen agoriadol y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol a ailddatganwyd ar 1 Ebrill 2009 ac ailddatgan ffigurau cymharol 2009-10 yn waith paratoadol mewn perthynas â chyfrifon 2010-11. Er y gellir ymgymryd â'r gwaith hwnnw yn ystod y flwyddyn gyfredol, caiff y ffi ei chynnwys yn ffi archwilio 2010-11 (fel yr amlinellwyd yn y llythyr ffioedd).

Tîm yr archwiliad ariannol

Arddangosyn 2: Tîm yr archwiliad ariannol

Enw	Rôl	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Anthony Barrett	Archwilydd Penodedig	029 2032 0500	Anthony.barrett@wao.gov.uk
Gilbert Lloyd	Partner Ymgysylltu Archwiliad Ariannol	029 2046 8179	Gilbert.Lloyd@kpmg.co.uk
Jo West	Uwch Reolwr Archwilio	029 2046 8138	Joanne.west@kpmg.co.uk
Noder: Dylid cyfeirio pob ymholiad at Gilbert Lloyd neu Jo West yn y lle cyntaf			

Cyflawni'r gwaith

17. Byddwn yn cyflwyno adroddiadau, neu allbwn arall fel y cytunwyd arno, a nodir ein cerrig milltir allweddol isod.

Arddangosyn 3: Cerrig milltir allweddol

Canlyniadau arfaethedig	Dyddiad cychwyn arfaethedig	Llunio'r adroddiad terfynol
Strategaeth Archwilio Ariannol	1 Chwefror 2010	28 Chwefror 2010
Adroddiad ar y datganiadau ariannol – i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu	1 Awst 2010	31 Awst 2010
Llythyr Archwilio Blynyddol	1 Medi 2010	31 Hydref 2010

Atodiad 1

Rolau a chyfrifoldebau

Ailsefydlwyd swydd yr Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. O 1 Ebrill 2005, ymestynnodd Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol i gynnwys penodi archwilwyr allanol ar gyfer cyrff llywodraeth leol.

Archwilwyr penodedig

Mae'n rhaid i archwilwyr penodedig gynnal archwiliad sy'n cyflawni'r dyletswyddau statudol a osodwyd arnynt o dan Deddf Llywodraeth Leol 1999 a Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyhoeddi Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu (y Cod) sy'n rhagnodi'r ffordd y disgwylir i'r archwilwyr gyflawni eu swyddogaethau. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgynghori ar God diwygiedig ar hyn o bryd.

O dan Reoliad 7 o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, mae'n ofynnol i gyrff llywodraeth leol yng Nghymru lunio datganiadau cyfrifon blynyddol[2], a baratoir yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yn y *Cod Ymarfer perthnasol ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU - Datganiad o'r Arfer a Argymhellir*.

Mae Adran Cyfiawnder Cymdeithasol a Llywodraeth Leol Llywodraeth y Cynulliad hefyd yn ategu'r rheoliadau hyn â chanllawiau i gynorthwyo cyrff llywodraeth leol i weithredu'r gyfundrefn gyfrifyddu. Ni fwriedir i'r canllawiau hynny fod yn rhan o'r fframwaith statudol ond maent yn sylwadaeth anffurfiol sy'n cynnwys syniadau ar arfer da a chyngor ymarferol ac yn rhoi manylion ynghylch ble y gellir dod o hyd i godau cyhoeddedig a gydnabyddir yn gyffredinol sy'n nodi arferion priodol.

O dan Adran 13 o Ddeddf 2004, mae'n ofynnol i gyrff llywodraeth leol yng Nghymru sicrhau yr archwilir eu cyfrifon gan un neu fwy o archwilwyr a benodwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol o dan adran 14 o'r Ddeddf. Mae adrannau 17 a 23 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i archwilwyr penodedig archwilio ac ardystio'r cyfrifon, gan fodloni eu hunain:

- bod y cyfrifon;
  - yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol a thrafodion yr Awdurdod [3];
  - yn cydymffurfio â gofynion deddfwriaethol;
  - wedi'u paratoi yn unol ag arferion priodol.
- bod y corff a archwilir wedi gwneud trefniadau cywir ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau;
- bod y corff a archwilir wedi gwneud trefniadau priodol i gasglu, cofnodi a chyhoeddi gwybodaeth am safonau perfformiad fel sy'n ofynnol gan unrhyw gyfarwyddyd o dan Adran 47 o'r Ddeddf.

[2] Gwneir y rheoliadau hyn gan y Cynulliad o dan y pwerau statudol a geir yn Adran 39 o Ddeddf 2004.

[3] Mae hyn yn amodol ar y newidiadau a ragwelir yn y Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio.

Hysbysu'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu o faterion archwilio - Safon Archwilio Ryngwladol (y DU ac Iwerddon) 260

Mae Safon Archwilio Ryngwladol (y DU ac Iwerddon) 260:

- yn darparu canllawiau ar drosglwyddo gwybodaeth am faterion perthnasol sy'n ymwneud ag archwilio datganiadau ariannol rhwng archwilwyr, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu corff a archwilir;
- yn ei gwneud yn ofynnol i'r archwilydd gyflwyno adroddiad i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu (yn wahanol i reolwyr) ynglŷn â materion penodol cyn iddo roi barn ar y datganiadau ariannol.

Bydd yr Archwilydd Penodedig yn cyflawni'r cyfrifoldeb o gyflwyno adroddiadau i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu drwy gyflwyno adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a, lle y bo angen, i'r Awdurdod llawn yn amserol, cyn cwblhau archwiliad.

Atodiad 2

Elfennau allweddol o'r gwaith archwilio

Elfennau allweddol	Gofynion	Sefyllfa yn Awdurdod Tân Gogledd Cymru
Gweithgareddau ymgysylltu		
Telerau'r gwaith archwilio	Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi'r cyfrifoldeb am benodi archwilwyr allanol ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru.	Amlinellir rolau a chyfrifoldebau archwilwyr penodedig uchod ac yn Atodiad 1. Gellir gweld y datganiad llawn o gyfrifoldebau yn: http://www.wao.gov.uk/assets/englishdocuments/statement_of_responsiblities_of_auditors_eng.pdf
Penodi archwilwyr a phartneriaid ymgysylltu	Yr Archwilydd Cyffredinol sy'n gyfrifol am benodi archwilwyr allanol ar gyfer llywodraeth leol ac am ddyrannu cyfrifoldeb ar gyfer pob darn o waith archwilio i bartner ymgysylltu.	O dan drefniadau Archwilydd Penodedig Unigol yr Archwilydd Cyffredinol, yr Archwilydd Penodedig yw Anthony Barrett, a gefnogir gan Gilbert Lloyd fel y Partner Ymgysylltu.
Gwaith 'anstatudol'	Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi nodi meini prawf clir ar gyfer cymeradwyo gwaith 'anstatudol' y gwneir cais amdano gan gyrff a archwilir ac a arolygir.	Ni wnaed cais am unrhyw waith 'anstatudol' neu nid yw gwaith o'r fath yn yr arfaeth.
Ystyriaethau moesegol		
Annibyniaeth	Mae'n ofynnol i archwilwyr penodedig ystyried y canlynol: • bygythiadau i annibyniaeth archwilwyr (yn cynnwys ymgyfreitha); • cydberthnasau teuluol a chydberthnasau personol eraill; • cysylltiad hir â'r corff a archwilir, yn seiliedig ar bolisi Swyddfa Archwilio Cymru o gylchdroi archwiliadau; • materion dadleuol neu anodd.	Gallwn gadarnhau nad oes unrhyw fygythiadau hysbys i annibyniaeth yr Archwilydd Penodedig na staff archwilio eraill ac rydym wedi cydymffurfio â pholisi cylchdroi Swyddfa Archwilio Cymru.
Perfformiad ymgysylltu	Mae angen i bartneriaid ymgysylltu ystyried pa lefelau o sicrwydd ansawdd a lefelau adolygu sy'n briodol.	Mae systemau adolygu sicrhau ansawdd Swyddfa Archwilio Cymru ar waith ar gyfer pob archwiliad, ac mae'r Partner Ymgysylltu wedi pennu lefelau adolygu priodol sy'n seiliedig ar brofiad y staff sy'n ymgymryd â'r gwaith archwilio.

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ
Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660
E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk